

Benedek Elek:
A NYULAK PÁSZTORA

Hol volt, hol nem volt, még hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy szegény asszony s ennek három fia. Olyan szegények voltak, mint a templom egere, vízzel főztek s bottal reá rántottak, úgy éltek egyik napról a másikra. A legények bizony megelégtették ezt a keserves életet s rászánták a fejüket, hogy már csak valamire kimozdulnak hazulról, mert így nem lehet míg a világ s még két nap.

Azt mondja egyszer a legidősebb az anyjának:

– Édesanyám, süssön nekem egy hamuba sült pogácsát, mert én elindulok szerencsét próbálni.

Süt is a szegény asszony s a legény elindul világgá. Megy, mendegél országvilág ellen, hegyen-völgyön által s egy aranyos kúthoz ér. Letelepedik melléje, előveszi a hamuba sült pogácsát s falatozni kezd belőle. Amint ott eddegélne, csak eleibe szökik egy kicsi egérke s azt mondja:

– Hallod-e te, szegény legény, adj egy falatot abból a pogácsából, éppen hét napja, hogy egy falatot sem ettem.

– Nem bánom én – feleli a legény, – ha hetvenhét napja nem ettél is, bár nekem legyen elég.

Csak elcincogott nagy szomorúan az egérke, bebújt egy lyukba, a legény pedig tovább mendegélt. Addig ment, addig ment, hogy éppen a király városába ment. Egyenesen a király palotájának tartott, leült a kapu eleibe s ott várta a jó szerencsét. Hát egyszer csak kijő a király maga, meglátja a legényt, még köszön is neki s megkérdezi:

– Mi járatban vagy te, szegény legény?

– Én bizony, felséges királyom, életem-halálom a te kezébe, – felel a legény – szolgálatot keresek, ha valahol találnék.

Azt mondja a király:

– Jere csak be, legény, van az udvaromban száz darab nyúl, ezeket rád bízom. Hajtsd ki a mezőre, de úgy őrizd, hogy egy is el ne találjon veszni, mert aztán a nyulak s a fejed!...

Másnap reggel kihajtotta a legény a száz darab nyulát, de ezek bizony, ahogy kiértek a mezőre, a száz százfelé futott. Haj, megszontyolodik a legény, még nézni se mert a király palotája felé, megfutamodott s hazáig meg sem állott. Elbeszéli otthon, hol járt, merre járt, mi minden történik vele s csak előáll a második legény, hogy most már ő próbál szerencsét s erősen fogadta, hogy ő – tudom Istenem – megőrzi a száz nyulát, ha addig él is. Hanem az is úgy járt, mint a legidősebb. Az aranyos kútnál ő is leült falatozni, az egérke tőle is kért egy falatot a hamuba sült pogácsából, de ő bizony nem adott. Aztán pedig ment, míg a király városába ért, beszegődött a királyhoz, de ahogy első reggel kihajtotta a nyulakat a mezőre, a száz nyúl éppen százfelé futott.

Hazament ez is nagy szomorúan s most már a legkisebb legény készülődött neki: hátha neki jobban kedvez a szerencse. Süt az anyja egy hamuba sült pogá-

csát, akkorát, mint egy jó nagy taligakerék s azzal elindul világgá. Megy, mendegél s elérkezik az aranyos kúthoz. Amint ott eddegélne, csak eleibe fut az egérke s igen szépen kéri, hogy adjon neki Isten nevében egy falat pogácsát, mert éppen tizennégy álló napja, hogy nem evett.

– Jó szívvel, – mondá a legény – te kicsi egérke, úgyis talán megsegít a jó Isten, hogy nem kell ebből a pogácsából sokáig élnem.

Megköszöni szépen az egérke s azt mondja:

– No te, szegény legény, jótétel helyébe jót várj. Két bátyádtól kértem már, egyik sem adott, de nem is segítette meg az Isten egyiket sem.

Azzal befutott a lyukba s egy kicsi kürtöt hozott magával.

– Ezt a kürtöt neked adom, – mondta az egérke, – tedd el, még hasznát veheted.

– Ugyan bizony mit tudok én ezzel csinálni? – kérdi a legény.

– Csak vidd el, – mondá az egérke – s akármiféle veszedelemben légy, fuvintsd meg s minden rossz jóra fordul.

– No! – gondolja magában a szegény legény – ha nem is árt, nem is használ, elviszem magammal. Bedugta a tarisznyájába, azzal tovább indult s meg sem állott a király városáig s abban is a király palotájának kapujáig.

Megérkezik, letelepedik a kapuban, s hát egyszer jó a király.

– Mit keresel te itt, szegény legény? – kérdezi a király.

– Elmondja, hogy miben fáradozik; szeretne valami jó helyen szolgálatba állani.

– Éppen jó helyen jársz, – mondá a király, – van száz nyulam, akiknek egy ügyes pásztor kéne, mert eddig még nem akadt kedvem szerint való.

Egyszeriben kezet adnak, de a király ugyancsak lelkire köti a legénynek, hogy egy is el ne vesszen a nyulakból, mert aztán a nyulak s a feje...

Jól van. A legény másnap reggel kimegy a mezőre a száz darab nyúllal, de még meg sem szagolják a füvet, ahány, annyi felé iramodik.

– Hej! édes Istenem! – kiált a legény – mit csináljak most már! Eszibe jut a kürt, előrántja, belefuvint s hát az a száz darab nyúl egyszerre megfordul s úgy összefut, mint megannyi juh.

Látta ezt a király a palota tornácáról, megcsóválgatta a fejét, semmiképpen el nem tudta gondolni, hogy miféle ördögös ügyességgel gyűjtötte össze a legény azokat a nyulakat.

– No megállj, – gondolta magában – azért ma mégis fog hiányzani legalább egy a százból. Ha nem egyéb, próbára teszem. Mindjárt megparancsolja egy szolgálnak, hogy menjen ki a mezőre egy zsákkal, s kérjen a pásztortól egy nyulat a király nevébe.

Kimegy a leány, kéri a nyulat, de a legény azt mondja, hogy ő bizony az Isten nevébe sem ad, mert neki a feje drága.

– De így s de úgy, mondja a leány – vendégség lesz a háznál s a király mindkettejüknek fejit veteti, ha nem lesz nyúl az asztalon.

Amint így vitáznának, honnét, honnét nem, csak ott terem a kicsi egérke s oda sűgja a legénynek:

– Csak adj oda egyet, ne félj, a többit bízd reám.

A legény hallgat az egérke szavára, fülinél fog egy nyulat nagy hirtelen, bedugja a zsákba s a leány elindul vele. Abban a percben csak felszökik az egérke a zsákra, s míg a leány százat lépne, kirágja a zsák végét, a nyúl kiugrik belőle s úgy visszafutott a többihez, mintha szemet vették volna ki. Az egérke pedig leszökött a zsákról, nagy hirtelen felkapott egy nagydarab tehéntrágyát, beledugta a zsákba s a leány úgy hazament, hogy semmit észre sem vett.

No! elkövetkezik az este. Megy a legény haza, betereli a száz nyulat a nagykapun.

Hát jó eleibe a király, haragudott, hogy rengett belé az udvar.

– Jere csak, jere, te kötélrevaló, mit küldöttél nekem a zsákba?

Feleli a legény:

– Nyulat, felséges királyom.

Hívják a szolgálot:

– Hát mit adott neked a pásztor, te leány?

– Nekem bizony, felséges királyom, életem-halálom a kezedbe, – igazán nyulat adott.

– Hm! – mondja a király – még ilyet sem ettem világ életemben, hát most már hol a nyúl?

Számlálják a nyúlsereget, egyszer, kétszer, háromszor, de csak mindig száz jött ki.

– No hallod-e, te szegény legény, – mondá a király, – még ilyen pásztorom sem volt, hogy küldjön is nyulat s ne is hiányozzék. Hát mit kívánsz?

– Csak egy zsák pénzt, felséges királyom, mert nagy a szegénység otthon.

A király tüstént méretett egy nagy zsák pénzt, hogy a legény tizenkét ökörral húzatta haza. De bezzeg meggazdagodtak-e? Olyan erősen meggazdagodtak, hogy máig is élnek, ha meg nem haltak.

(1902)